

המבקש :

שלומי ישראל ת.ז. 306475914

ע"י ב"כ עוה"ד אורן אוזן ו/או אמיר ישראלי ו/או אריאל יום טוביאן

מרח' מעלה השחרור 5 חיפה, 33284

טל': 077-3221966; פקס': 077-5320796

- נ ג ד -

המשיבה :

סמיקום לקסיס בע"מ ח.פ. 511364952

מדרך ההדסים ת.ד. 9090, אבן יהודה 40500

בקשה לאישור תובענה ייצוגית

המבקש מתכבד בזאת להגיש לבית המשפט הנכבד, בד בבד עם הגשת התביעה העיקרית בתיק דנן ("התביעה" או "התובענה"), בקשה לאישור התביעה כייצוגית לפי הוראות חוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006 (להלן: "חוק תובענות ייצוגיות", או "החוק").

- כתב התביעה מצורף לבקשה זו כנספח "א".

- תצהיר המבקש מצורף לבקשה זו כנספח "ב".

בית המשפט הנכבד יתבקש להורות כדלקמן:

א. לאשר לתובע להגיש את התובענה המצורפת לבקשה זו כתובענה ייצוגית, על פי חוק תובענות ייצוגיות;

ב. להגדיר את הקבוצה שבשמה מוגשת התובענה הייצוגית, כדלקמן:

"כל צרכן אשר רכש ו/או צרך נורת EL ספיראלית פלואורצנטית מדגם SEMI SPIRAL בת 20 וואט ו/או בת 26 וואט (להלן – "הנורה הספיראלית 20 וואט" ו"הנורה הספיראלית 26 וואט", בהתאמה; שתיהן יחד – "הנורות הספיראליות") מתוצרת Hyundai, או מי מביניהן, המיובאות למדינת ישראל על-ידי המשיבה במהלך שבע השנים טרם הגשת בקשה זו (להלן – "קבוצת התובעים")."

לחלופין, יתבקש בית המשפט הנכבד להגדיר את קבוצת התובעים, בהתאם לשיקול דעתו.

- ג. להורות למשיבה להציג בפני בית המשפט נתונים מדוייקים, ככל האפשר, בדבר כמות הנורות הספיראליות ששווקו על-ידה במהלך 7 השנים טרם הגשתה של בקשה זו לצרכי מכירה לקהל הרחב;
- ד. ליתן הוראות מתאימות בדבר פרסום החלטה ונוסחה, ולחייב את המשיבה בהוצאות הפרסום;
- ה. ליתן הוראות בדבר המנגנון שבאמצעותו יחולק סכום הפיצוי שייפסק בין חברי הקבוצה, ולחלופין – להורות כי הפיצוי ישולם לטובת הציבור, או כי ינתן כל סעד אחר, לטובת הקבוצה או לטובת הציבור, כפי שייראה לבית המשפט;
- ו. להשית על המשיבה הוצאות הבקשה והתביעה, בתוספת גמול מיוחד לתובע, ושכ"ט עו"ד בתוספת מע"מ כדין.

כל ההדגשות המופיעות בציטוטים שלהלן הוספו, למעט אם נאמר במפורש אחרת.

ואלה נימוקי הבקשה:

מבוא (א)

1. אחת המטרות העיקריות של דיני הגנת הצרכן, אם לא העיקרית שביניהן, היא לאזן ואף לנסות לבטל את ההשלכות הנובעות מכך שקיים אי שיוויון אינהרנטי בין הצרכן הטיפוסי לבין העוסקים.
2. ההנחה היא, כי הצרכן מצוי בנחיתות מול העוסק, בבואו לכרות עסקה עם העוסק ביחס למוצר, או שירות המסופק על-ידי העוסק. הנחה זו נתמכת, בין היתר, בעובדה שהמידע, הן בנוגע למרבית מאפייניה של העסקה המוצעת והן בנוגע לתכונותיו של ממכר כלשהו, מצוי, רובו ככולו, בשליטתו של העוסק.
3. המידע המצוי, דרך כלל, בנחלתם של העוסקים בלבד הינו מידע, בין השאר, באשר לטיבו של הממכר, עלויותיו, מרכיביו, תכונותיו, אפשרויות השימוש בו ומגבלותיו. במרבית המקרים, סוגי מידע אלו אינם נגישים לצרכן בנקל.
4. למעשה, מקור המידע העיקרי של הצרכנים ביחס לממכר כלשהו הוא העוסקים.
5. ברי, כי פער זה עלול להוות בסיס לניצול לרעה על-ידי העוסקים כלפי הצרכן.
6. אף מנגנון ההסדרה העצמית של השווקים אינו מספק פתרונות יעילים דיים לפער הרסני זה, שכן, אחד מכשלי השוק המונעים ממנגנון השוק לאזן את בעיית המידע, הינו התמריץ המבוטל לאכיפת הדין על העוסקים על-ידי הצרכן. על כן, חוסר השיוויון האמור אף מתעצם בפועל, שעה שמביאים אנו בחשבון גם את עלויות אכיפת הדין על-ידי הצרכן כנגד העוסק, מול התועלת אשר עשויה לצמוח לצרכן, אם בכלל, כתוצאה מאותו ניסיון אכיפה.
7. בהתאם, במרבית המקרים לעוסק כוח מיקוח עדיף מול הצרכן. עודף כוח מיקוח זה עלול להביא – במקרים רבים כגון שבענייננו – לניצול קהל הצרכנים על-ידי העוסקים.
8. כפי שיפורט להלן, עניננו הינו מסוג המקרים המובהקים בהם עוסק עושה שימוש לרעה בכוחו, ובניגוד לדין, מול קהל הצרכנים.

9. בענייננו המשיבה עשתה שימוש בוטה, ציני ומנצל ביתרון המידע המוקנה לה על מנת לנצל את קהל הצרכנים. ניצול זה בא כדי ביטוי בהצגת מידע כוזב אודות תכונותיהן ומאפייניהן של נורות פלואורצנטיות קומפקטיות, אשר משווקות ומופצות על-ידי המשיבה.
10. על-ידי שימוש מניפולטיבי במידע המצוי ברשותה, ביצעה המשיבה הטעיה כלפי קהל הצרכנים, ואגב כך גרפה היא לכיסה רווחים עצומים על חשבון קהל צרכניה, אשר כלל לא היו מגיעים לכיסה לו נהגה כמתחייב ובאופן המצופה הימנה.
11. ענייננו נמנה על סוג המקרים בהם ההטעיה היא ברורה מאליה. ההטעיה נלמדת, אובייקטיבית, ללא כל צורך בהנחת הנחות על העדפות הצרכן, הרגליו, או הישענות על היסק כזה או אחר. ההטעיה בענייננו נלמדת מהמידע המוצג על-ידי המשיבה בלבד.
12. בקליפת אגוז, העובדות המבססות הטעיה הינן, כדלקמן:
- 12.1. המשיבה מייבאת, מפיצה ומשווקת נורות פלואורצנטיות קומפקטיות 20 ו-26 ואט, מתוצרת Hyundai – אלה הן הנורות הספיראליות עסקינן;
- 12.2. על גבי אריזתן של הנורות הספיראליות מופיע כיתוב מודגש, ואף איור, לא פחות מחמש פעמים, לפיו הנורות הספיראליות בעלות עוצמת תאורה זהה לנורות ליבון מסוימות בעלות הספקים (במונחי ואט) גבוהים הרבה יותר מההספקים של הנורות הספיראליות (הנורה הספיראלית 20 ואט מושווית לנורת ליבון 100 ואט, והנורה הספיראלית 26 ואט מושווית לנורת ליבון 130 ואט);
- 12.3. המבקש, בהסתמך על מידע זה, רכש את הנורות הספיראליות;
- 12.4. אולם, בפועל התברר, כי עוצמת התאורה של הנורות הספיראליות חלש מאוד באופן מהותי. ברור, כי עוצמת התאורה שלהן אינה זהה לעוצמת התאורה של נורת הליבון המשמשת להשוואה, כמוצהר על-ידי המשיבה. עוצמת התאורה של הנורות הספיראליות כלל אינה מתקרבת לעוצמת התאורה של נורות הליבון, אשר הוצגו על גבי אריזתן של הנורות הספיראליות לשם השוואה;
- 12.5. אלא, שמעיון יסודי באריזת הנורות הספיראליות עולה, כי על גבי האריזה קיים נתון בדבר יחידות לומן (lm) שמפיקה הנורה. יחידות לומן משמשות – כך מסתבר, בדיעבד, לאחר לימוד הסוגיה – למדידת עוצמת תאורה;
- 12.6. דא עקא. אף מספר יחידות הלומן, הכתובים על גבי אריזת נורה ספיראלית מסוימת אינו דומה ואף אינו מתקרב לעוצמת התאורה, במונחי לומן, של נורת הליבון, אשר שימשה כהשוואה לנורה הספיראלית הרלוואנטית. זאת אנו למדים גם מנתונים המפורסמים על-ידי המשיבה עצמה באתר האינטרנט שלה;
- 12.7. כתוצאה מההטעיה האמורה נגרמו למבקש נזקים בכך שרכש את הנורות הספיראליות מתוך מחשבה מוטעית, כי יש להן עוצמת תאורה מסוימת, אשר בפועל אין להן.
13. לו ידע המבקש, כי עוצמת התאורה של הנורות הספיראליות אינו כפי המוצהר על-ידי המשיבה, אלא חלש הרבה יותר, המבקש היה נמנע מלרכושן, שכן תכונה עיקרית של נורה, אם לא העיקרית שבהן, הינה עוצמת התאורה שהיא מספקת.
14. בנסיבות ענייננו, אין כל דרך בה הצרכן הסביר יוכל לגלות, כי עוצמת התאורה של הנורות הספיראליות אינה כמוצהר.
15. בהקשר זה יש להדגיש, כי ציון יחידות הלומן, בהצנע, על גבי האריזה אינו מוריד מחומרת ההטעיה, שכן אף אם ישנם צרכנים מועטים, אשר טרחו לבחון את כל האמור על גבי אריזת הנורות הספיראליות (מה שאינו שכיח),

והבחינו במידע בדבר יחידות הלומן – הרי שעדיין קיים פער יוצא דופן בין המוצהר על גבי אריזת הנורות הספיראליות חמש פעמים בדבר עוצמתן הנחזית של הנורות הספיראליות לבין המידע בדבר יחידות הלומן, שהינו בבחינת "לצאת ידי חובה".

16. מלבד זאת, ברי, כי אין די בציון יחידות הלומן. המשיבה נמנעה מלספק כל מידע מבאר בדבר יחידות לומן, ולא בכדי, משום שללא ביאור כאמור הצרכן הסביר לא יכול לעשות כל תועלת במידע בדבר יחידות הלומן.
17. המסקנה המתחייבת היא, כי המבקש – כמו כלל חברי הקבוצה – הוטעה על-ידי המשיבה בעניין מהותי, הסתמך על ההטעיה, וסבל עקב כך מנזק ממון של ממש ומנזקים נוספים.
18. נדמה, כי ענייננו הינו בדיוק סוג המקרים אותם דיני הגנת הצרכן פותחו על מנת למנוע.
19. כפי שיפורט להלן, הבקשה דגן מקיימת את התנאים שנקבעו בחוק תובענות ייצוגיות, לשם אישור תובענה כייצוגית. המדובר במקרה קלאסי בו נדרשת התובענה הייצוגית על מנת לממש את התכליות שביסוד מכשיר חשוב זה.
20. התובענה דגן אף מגשימה את כל תכליות ההליך הייצוגי, המוזכרות בסעיף 1 לחוק תובענות ייצוגיות; מימוש זכות הגישה לערכאות של אוכלוסיית הצרכנים; אכיפת הדין על המשיבה; ומתן סעד הולם לאלה שנפגעו מפעולות ו/או מחדלי המשיבה.
21. בית המשפט הנכבד מתבקש, איפוא, לעשות שימוש בסמכותו, לאשר את ניהול התובענה כתובענה כייצוגית, לדון בה ולהכריע בה לטובת המבקש, ולפסוק לטובת המבקש ויתר חברי הקבוצה, כאמור בבקשה זו.
22. לאור האמור לעיל והמפורט בבקשה זו להלן, מתבקש בית המשפט הנכבד לקבל את הבקשה דגן ולאשר את התובענה כייצוגית.
23. בקשה זו בנויה כדלקמן: פרק ב' לבקשה מתאר את הצדדים לתובענה ולבקשה; העובדות הדרושות לענייננו, המניחות יסוד, בין היתר, לכך שהמבקש הוטעה על-ידי המשיבה ברכישתו את הנורות הספיראליות מפורטות במסגרת פרק ג'; פרק ד' כולל את הטיעון המשפטי, ובעיקרו נסוב על התאמת מכשיר התובענה הייצוגית לתובענה זו; פרק ה' מסכם.

(ב) הצדדים

24. המבקש, הינו אדם פרטי, המתגורר ברחובות. המבקש הינו קצין צה"ל בשרות קבע.
  25. המשיבה, חברה פרטית הרשומה ומאוגדת בישראל, אשר נוסדה בשנת 1989 על-ידי יהודית ומשה גוב, הינה יבואנית ומשווקת של מגוון גדול של מוצרי צריכה בתחומי אלקטרוניקה, חשמל, צילום, סוללות ומדיה מגנטית.
  26. המשיבה מייצגת את תאגיד Hyundai בישראל, ובכלל זאת מפיצה ומשווקת את הנורות הספיראליות מתוצרתה של Hyundai, שהינן נושא תובענה זו.
  27. המשיבה הינה חברה בת של סמיקום תעשיות בע"מ (להלן – "סמיקום תעשיות"), שהינה חברה ציבורית. סמיקום תעשיות היא בעלת 99% מהון המניות במשיבה.
- העתק דו"ח רשם החברות מצורף לבקשה זו **כנספח "ג"**.

(ג) רקע עובדתי

28. טרם שנפנה לפירוט העובדות בבסיסה של עילת תובענה זו, מן הראוי להקדים ולהקדיש מעט מילים אודות נורות חשמליות, אשר עשויות לסייע בהבנת הסוגיות דנן.

נורות חשמליות – סוגים

29. נורה חשמלית הינה אביזר המופעל באמצעות חשמל והמשמש לצורכי תאורה.
30. נהוג לחלק את הנורות החשמליות לשלוש משפחות עיקריות: נורות להט, נורות פריקה ונורות מוליך למחצה. הקריטריון באמצעותו מתבצעת חלוקת סוגי הנורות למשפחות השונות הינו סוג המנגנון המותקן בנורה, שבאמצעותו מופק אור מזרם חשמל.
31. בנורות הלהט מותקן חוט להט, שהוא מוליך שבו זורם חשמל, אשר מביא לחימומו לטמפרטורה גבוהה מאוד, ואגב כך פולט חוט הלהט קרינת אור בהיר. חוט הלהט עשוי לרוב מטונגסטן, שנקודת ההיתוך שלו היא כ- 3,400 מעלות צלזיוס. הנורות הראשונות אשר הומצאו היו נורות להט. במשפחת נורות הלהט נכללות נורת הליבון ונורת ההלוגן. נורת הליבון הינה הנורה המוכרת, הרגילה והפופולארית, בעלת הצורה של הטיפה הזולגת.
32. נורות המוליך למחצה מפיקות אור על ידי העברת זרם חשמלי בדיודה פולטת אור, שבה כל אלקטרון מאבד אנרגיה ונאלץ לפלוט אותה בצורת אור.
33. נורות פריקה פועלות על פי העיקרון של פריקה חשמלית בגז, הנגרמת כתוצאה ממעבר זרם חשמלי בגז. לפריקה זו תכונה של הופעת קרינה באורכי גל שונים. במשפחת נורות הפריקה נכללות הנורות הפלואורסנטיות לסוגיהן, נורות הכספית, המטל הליד והנתרן.
34. הנורות עסקינן בבקשה זו הינן ממשפחת נורות הפריקה. בפרט, הנורות עסקינן בתובענה זו הינן נורות פלואורצנטיות קומפקטיות, שצורתן צורת ספיראלה. נרות אלה ניתנות להברגה בבתי המנורה הסטנדרטיים, המשמשים בעיקר לנורות ליבון.

עוצמת התאורה ומדידתה

35. היחס בין כמות האור המופקת על ידי הנורה לכמות ההספק (או האנרגיה) הנצרכת על-ידיה מכונה נצילות. הנצילות מהווה קריטריון בבחירת סוג הנורה, מסיבות של יעילות וחיסכון.
36. מדידת הספק האנרגיה נעשה באמצעות יחידות ואט (w). 1 יחידת ואט הינה 1 יחידת וולט אמפר.
37. עוצמת התאורה או שטף האור המופק מנורה נמדד באמצעות יחידות לומן (lm), שהינה יחידת מידה לשטף אורי או עוצמת התאורה. שטף האור מודד את כמות האנרגיה האורית עבור יחידת זמן.
38. יחידות לומן מודדות את כמות האור, אשר נורה פולטת לכל כיוון במשך שניה אחת. ככל שלנורה יותר יחידות לומן ביחס לנורה אחרת, משקף הדבר, כי אורה עוצמתי יותר.
39. למותר לציין, כי עוצמת התאורה מהווה קריטריון חשוב ועיקרי בבחירת סוג נורה לרכישה.
40. למעשה, הבדל בין נורות שונות (בעלות גוון אור זהה) המתבטא בהבדל ביחידות הלומן שהנורות הנבדקות מקבלות הינו הבדל הנראה לעין ובעל משמעות חשובה מאוד לצרכן. הבדל זה הוא הקריטריון המאבחן בין נורה היוצרת אור עוצמתי לבין נורה שאורה עמום, חלש ולעיתים עולה אף כדי יצירת מאמץ מוגבר על העיניים.
41. נצילות נורה הינה, אם כן, כמות האור המופקת כתוצאה מהשקעת יחידת אנרגיה, או כמות הלומן המופקת ליחידת ואט נצרכת. ככל שיחס זה גבוה יותר כך הנורה הנמדדת נחשבת ליעילה יותר. בהתאם, נורות בעלות

נצילות גבוהה נחשבות לחסכוניות יותר בחשמל, משום שבכדי להפיק עוצמת אור מסוימת, הן צורכות פחות אנרגיה מנורות בעלות נצילות נמוכה יותר.

42. נורות הליבון נחשבות לנורות בעלות נצילות נמוכה ולכן, זוללות אנרגיה, משום שרק כ-5% מכלל האנרגיה המושקעת בנורה משמש בפועל ליצירת תאורה. רוב האנרגיה החשמלית המושקעת הופכת לחום. עקב כך, נחשבת נורת הליבון כנורה לא יעילה. נצילות נורת ליבון נע בין 9-15 לומן ליחידת ואט.

43. נורות הליבון המשוקות כיום והמיוצרות על-ידי יצרניות הנורות המוכרות, בין היתר, גם על-ידי Hyundai, הינן בעלות שטף אור הנע בין 1,250-1,340 יחידות לומן עבור נורת בת 100 ואט.

נורה פלואורצנטית קומפקטית

44. בהכללה, הנורה הפלואורצנטית, שהינה נורה ממשפחת נורות הפריקה, הינה בעלת נצילות גבוהה יותר מנורת הליבון. אולם, נורה זו זקוקה לאביזרי עזר לשם הפעלתה, כגון מתנע הדרוש להדלקתן.

45. בשנים האחרונות החלו לחדור לשוק העולמי ולשוק הישראלי בפרט, נורות פלואורצנטיות קומפקטיות. נורות אלו הינן נורות זעירות בגודלן ביחס לנורה הפלואורצנטית הסטנדרטית. צורתן, לעיתים, היא צורה של מעין ספיראלה. נורות אלו ניתנות להתקנה בבתי מנורה סטנדרטיים המשמשים, בין היתר, לנורות ליבון.

46. השימוש בנורות פלואורצנטיות קומפקטיות הולך ומתרבה בשנים האחרונות, בין היתר, הודות להדלקה המהירה שלהן. ההדלקה המהירה נובעת משימוש בטכנולוגיית מתנעים אלקטרוניים חדישה. יתרון נוסף הינו יעילותה של הנורה הבא לידי ביטוי בנצילות האנרגיה הגבוהה של הנורה. על כן, יש המכנים נורות אלו, וביניהם המשיבה, גם "נורות חסכוניות". נורות מסוג זה הינן הנורות עסקינן בתובענה זו.

הנורות הספיראליות דנן

47. המשיבה מייבאת, מפרסמת ומשווקת בישראל נורות חשמליות מתוצרת Hyundai. הנורות, מתוצרת Hyundai, המיובאות על-ידי המשיבה, הינן מסוגים שונים, ובין היתר, משווקת המשיבה גם נורות ליבון ונורות פריקה – עליהן נמנות, כאמור, הנורות הספיראליות.

48. הנורות הפלואורצנטיות הקומפקטיות משווקות במגוון רחב של הספקים: 20 ואט, 26 ואט, 28 ואט, 32 ואט, 45 ואט ו-55 ואט.

49. על גבי אריזתן של הנורות הספיראליות מופיעים נתונים אודות מאפייניהם של נורות אלה. בין היתר, מופיעים נתונים בדבר עוצמת האור.

50. על גבי אריזת נורה ספיראלית 20 ואט מופיע – הן בכתב והן באמצעות איור – כי עוצמת האור של הנורה זהה לעוצמת האור של נורת ליבון 100 ואט.

51. יודגש בהקשר זה, כי הכיתוב בדבר כך שעוצמת האור של הנורה הספיראלית 20 ואט זהה לעוצמת האור של נורת ליבון בת 100 ואט מופיע על גבי האריזה חמש פעמים (!), ובהדגשה יתירה, לבל נפספסו.

52. בדומה, על גבי אריזת נורה ספיראלית 26 ואט מופיע – הן בכתב והן באמצעות איור – כי עוצמת האור של הנורה זהה לעוצמת האור של נורת ליבון 130 ואט. באופן דומה גם על גבי אריזתה של נורה זו, הכיתוב בדבר כך שעוצמת האור של הנורה הספיראלית 26 ואט זהה לעוצמת האור של נורת ליבון בת 130 ואט מופיע על גבי האריזה חמש פעמים (!), ובהדגשה יתירה.

53. לשם ההמחשה, נתמקד בנורה ספיראלית 20 ואט, אולם הדברים אמורים גם לעניין הנורה הספיראלית 26 ואט: בשלוש מקומות על גבי האריזה, מופיע איור של הנורה הספיראלית ולידה סימול 20W ומימינה איור של נורת ליבון

ולידה סימול 100W, ובין שני האיורים מופיע חץ. בשני מקומות אחרים על גבי האריזה מופיע במפורש הכיתוב, כדלקמן:

ELECTRICITY

20

WATT

LIGHT OUTPUT

100

WATT

- העתקים מארבע הפיאות הצידיות של אריזות הנורות הספיראליות מצורפים לבקשה זו כנספחים "1ד" - "4ד".

54. יצוין, כי מחירן של הנורות הספיראליות יקר במאות אחוזים ממחירן של נורות ליבון סטנדרטיות.
55. עוד יוער, כי משתמע מהכתוב על גבי אריזתן של הנורות הספיראליות, כי הנורה עשויה לגרום לחיסכון של עד 80% באנרגיה.

תיאור המקרה

56. ביום 16 לדצמבר לשנת 2008 המבקש ביקש לרכוש נורות לשימוש ביתי עבור הארת דירתו.
57. עת ניגש המבקש למדף הנורות בחנות ACE (מקבוצת ACE אוטודיפו בע"מ), שברח' יגאל אלון בתל-אביב (סניף הסינרמה), וסקר את ההיצע, הכיתוב על גבי האריזה של הנורה הספיראלית בדבר כך שעוצמת התאורה של הנורה הספיראלית 20 ואט זהה לעוצמת התאורה של נורת ליבון בת 100 ואט צד את עינו של המבקש. בדומה, גם המידע בדבר כך שעוצמת התאורה של נורה ספיראלית 26 ואט זהה לעוצמת התאורה של נורת ליבון בת 130 ואט לא מש מעינו של המבקש.
58. בהסתמך על נתונים אלה, המבקש רכש נורה ספיראלית 20 ואט ונורה ספיראלית 26 ואט. יוער בהקשר זה, כי המבקש לא שמר את הקבלה עבור רכישת הנורות הספיראליות, עם זאת, הנורות עצמן מצויות ברשות המבקש.
59. כפי שיפורט להלן, למרבה ההפתעה, לאחר שהמבקש התקין את הנורות הספיראליות בבתי המנורה והדליקן, הבחין, כי עוצמת האור המופקת מהנורות הספיראליות חלשה מאוד. המבקש אף המתין דקות ארוכות לשם התגברות עוצמת התאורה, שכן ידוע, כי נורות מסוג זה מגיעות לעוצמת תאורה מקסימאלית רק בתום מספר דקות. אולם גם בחלוף זמן רב, כמות האור שהפיקו הנורות הספיראליות כלל לא התקרבה לעוצמת התאורה המפורסמת ומובטחת על גבי אריזתן, ואף זאת בלשון המעטה.

60. **כבר בהפעלה הראשונה של הנורה הספיראלית 20 ואט התחוויר למבקש, כי עוצמת האור, אשר יצרה הנורה כלל לא עולה כדי נורת ליבון בת 100 ואט. עוצמת התאורה, אשר יצרה הנורה, היתה מאוד חלשה ועמומה.**
61. נוכח עוצמת התאורה החלשה של הנורה הספיראלית 20 ואט, היה ברור כשמש למבקש, כי אין מדובר כלל בעוצמה הזוהה לעוצמת תאורה של נורת ליבון 100 ואט, ולכן, כלל לא היה צורך להשוות תאורתה של נורה זו לעומת תאורת נורת ליבון 100 ואט.
62. עם זאת, אין זה מיותר לציין, כי בדירתו של המבקש ישנן גם נורות ליבון 100 ואט סטנדרטיות, ועריכת השוואה בין הנורה הספיראלית 20 ואט לבין נורת הליבון 100 ואט לא הותירה כל מקום לספקות – עוצמת תאורת הנורה הספיראלית 20 ואט כלל אינו מתקרב לעוצמת תאורת נורת הליבון 100 ואט.
63. למעשה, שטף האור המופק מהנורה הספיראלית 20 ואט – המתיימרת להיות זהה לנורת הליבון בת ה-100 ואט – היה כל-כך נמוך עד כי המבקש כלל לא התקין את הנורה בדירתו ותחתה התקין נורה אחרת בעלת עוצמת אור חזקה יותר.
64. בדומה, גם כשהתקין המבקש את הנורה הספיראלית 26 ואט והשווה עוצמת תאורתה לעוצמת התאורה הצפויה לנורת ליבון 130 ואט, מצא, כי אין בין עוצמת תאורת נורת ליבון בת 130 ואט לבין עוצמת הנורה שהתקין דבר וחצי דבר.
65. **הלכה ולמעשה, הנורות הספיראליות הינן אכן נורות "חסכוניות". "חסכוניותן" באה כדי ביטוי בכך שעוצמת התאורה שהן מתיימרות להפיק נחסך מהצרכן.**
66. המבקש, אשר חש עצמו מרומה על שרכש את הנורות הספיראליות המיומרות להיות בעלות עוצמת אור כשל נורת ליבון בנות 100 ו-130 ואט, בהתאמה, ניגש לבדוק את הכיתוב המצוי על גבי האריזה, שמא פיספס פרט כזה או אחר, העשוי להסביר את פשר ההבדלים בין עוצמת האור המוצהרת לבין זו שנתקבלה בפועל.
67. אלא, שלא זו בלבד שהמבקש לא מצא כל פרט כאמור, על גבי אריזת הנורות הספיראליות הבחין הוא בכיתוב באותיות טל ומטר בדבר יחידות לומן של הנורות. לפי האמור על גבי האריזה הנורה הספיראלית 20 ואט היא בעלת 790 יחידות לומן ואילו הנורה הספיראלית 26 ואט הינה בת 1,100 יחידות לומן.
68. **המבקש, אשר לא ידע פשרם וטיבם של נתונים אלה, בחן ומצא, כי יחידות לומן הינן יחידות מדידה לשטף אור, או לעוצמת אור. על כן, ביקש המבקש לבחון מהי עוצמת האור, ביחידות לומן, של נורות ליבון בנות 100 ו-130 ואט של Hyundai, וזאת על מנת לבחון האם אף הן מפיקות 790 ו-1,100 יחידות לומן, בהתאמה למוצהר על גבי האריזות של הנורות הספיראליות כאמור. על מנת לבחון נתונים אלה המבקש גלש באתר האינטרנט של המשיבה.**
69. **למרבה הפליאה, לפי המידע המצוי באתר האינטרנט של המשיבה, עוצמת התאורה של נורת ליבון בת 100 ואט מתוצרת Hyundai הינה 1,250 יחידות לומן ולא 790 יחידות לומן. דהיינו, קיים פער, בפועל, של 58% בין עוצמת האור של הנורה הספיראלית 20 ואט לבין עוצמת האור של נורת ליבון בת 100 ואט. זאת, בניגוד למוצהר על גבי האריזה של הנורה הספיראלית האמורה, שכן על גבי האריזה כתוב, מפורשות, כי עוצמת התאורה של הנורה הספיראלית זהה לעוצמת תאורה של נורת ליבון 100 ואט.**
- העתק מהעמוד הרלוואנטי מאתר האינטרנט של המשיבה מצורף לבקשה זו **כנספח "ה"**.
70. יתרה מזו, לפי המידע המצוי באתר האינטרנט של המשיבה אף עוצמת התאורה של נורת ליבון 75 ואט של Hyundai עולה על עוצמת האור של הנורה הספיראלית 20 ואט. עוצמת האור של נורת ליבון 75 ואט הינה 900

לומן, שאף היא מהווה עוצמה הגבוהה מזו של הנורה הספירלית 20 ואט. במילים אחרות, עוצמת האור של נורת ליבון 75 ואט גבוהה בכ-14% מעוצמת התאורה של הנורה הספירלית 20 ואט, על אף שעל אריזתה של האחרונה מפורסם, כי עוצמתה זהה לעוצמת נורת ליבון 100 ואט.

71. עוד יצוין, כי באתר האינטרנט של המשיבה לא נמצא מידע בדבר יחידות הלומן של נורת ליבון בת 130 ואט. לפי מידע המצוי ברשת האינטרנט נורת ליבון 130 ואט אמורה להפיק כ-1,750 יחידות לומן.

72. לפי האמור לעיל, ברי, כי גם בנוגע לנורה הספירלית 26 ואט מתקיימת הטעייה, ואף ביתר שאת, שכן, הכיתוב על גבי אריזת הנורה הספירלית 26 ואט מציין, כי הינה בעלת עוצמה של 1,100 יחידות לומן בלבד, על אף ההצהרה, כי עוצמתה זהה לעוצמת נורת ליבון 130 ואט. וכאמור לפי נתונים מטעם המשיבה עצמה, נורת ליבון בת 100 ואט בלבד מייצרת 1,250 יחידות לומן.

73. מהמקובץ לעיל עולה, כי בניגוד למוצהר ולמפורסם על-ידי המשיבה עוצמת התאורה האמיתית של הנורות הספירליות נמוך במידה משמעותית וניכרת מזו המוצהרת והכתובה על גבי אריזתן, לא פחות מחמש פעמים.

74. ויודגש, על גבי אריזות הנורות הספירליות לא מופיע כל מידע בדבר יחידות לומן של נורות ליבון 100 ו-130 ואט לשם עריכת ההשוואה על-ידי הצרכן. במצב דברים זה, ברי כי כל צרכן, בדומה למבקש, מסיק, כי עוצמת התאורה של הנורות הספירליות זהה לעוצמתן של נורות הליבון המצוינות לשם ההשוואה.

75. ברי, כי ציון יחידות הלומן על גבי אריזת הנורות הספירליות, בסימון קטן להפליא, אינו יכול לגרוע כהוא זה מחומרת ההטעייה שנקטה המשיבה כלפי המבקש וקהל הצרכנים, שכן ציון יחידות הלומן של הנורות הספירליות, באותיות טל ומטר וללא כל מידע משווה אחר – לדוג' יחידות לומן של נורת ליבון מתאימה – אינו מספק לצרכן הסביר כל מידע מועיל, כשם שאינו היה כך עבור מבקש.

76. נעלה מכל ספק, המדובר בענייננו בהטעייה חמורה של המבקש, הנלמדת, איפוא, ללא כל צורך בהיסק לוגי כזה או אחר, או ביצירת הנחות כלשהן.

77. ההטעייה מופיעה, באופן מפורש, על גבי אריזת המוצר ומתוך נתונים מטעם המשיבה עצמה.

78. המבקש רכש את הנורות הספירליות בתוך מחשבה מוטעית, כי הוא רוכש נורות הזוהות בעוצמת התאורה שלהן לחנורות ליבון 100 ו-130 ואט, בהתאמה.

79. המשיבה עצמה מצהירה, כי עוצמתן של הנורות הספירליות זהה בעוצמתן לנורת ליבון בעלות הספקים של 100 ו-130 ואט. אך עם זאת, לפי הנתונים המצויים על גבי אריזות הנורות הספירליות והשוואתם לנתונים המפורסמים על-ידי המשיבה עצמה, נמצא, כי המדובר בהצהרה שקרית וכוזבת, אשר נעשתה מתוך מטרה להטעות.

80. יתרה מכך, נוכח ההצהרות המפורשות והבולטות לעין בדבר עוצמת תאורתן של הנורות הספירליות, ברי, כי צרכן סביר משייך לנורות הספירליות עוצמת תאורה של נורות הליבון המצוינות על גבי אריזתן של הנורות הספירליות, שלמעשה אין להן כלל.

81. זאת ועוד, המדינה מעודדת את ציבור הצרכנים, באמצעות קמפיין פרסומי מטעם חברת החשמל לישראל בע"מ, להחליף את נורות הליבון שברשותם בנורות פריקה חסכוניות, וזאת מתוך מטרה לחסוך בחשמל ובמקביל לשמור על איכות הסביבה.

82. ברי, כי צרכן אשר נחל אכזבה מרכישת הנורות הספירליות של המשיבה עלול שלא לרכוש בשנית נורות פלואורצנטיות קומפקטיות כלל. בכך המשיבה פוגעת בהגשמת מטרות ראויות גם מבחינה ציבורית, בדמות חיסכון באנרגיה, שמירה על איכות הסביבה ומאבק בהתחממות הגלובאלית.

83. מאז גילה המבקש, כי הוא הוטעה, הוא חש עוגמת נפש רבה ורגשות כעס. המבקש חש, כי הוא רומה וכי הוא הולך שולל. המבקש חש פגיעה עמוקה באמונתו ובהעדפותיו הצרכניות. המבקש אף מרגיש תחושות של אובדן אמון בקשר עם המידע המועבר אליו על-ידי ספקים ומשווקים, ועל-ידי משיבה בפרט.
84. בנסיבות העניין, גמר המבקש בדעתו שלא לקבל בשתיקה את מצב הדברים שתואר לעיל, והחליט לשמש כפה לציבור הצרכנים בכללותו אשר הוטעו כולם על-ידי המשיבה לצרוך מוצר בניגוד לצרכיו ולרצונו.

(ד) הטיעון המשפטי

כללי (ד)(1)

85. חוק תובענות ייצוגיות נועד להסדיר באופן ממצה את הדינים החלים על הגשת תביעות ייצוגיות בישראל.
86. המטרות שביסוד החוק מפורטות בסעיף 1 לחוק, וכוללות, בין השאר, את המטרות של "אכיפת הדין והרתעה מפני הפרתו", "מימוש זכות הגישה לבית המשפט", "מתן סעד הולם לנפגעים מהפרת הדין" וכן "ניהול יעיל, הוגן וממצה של תביעות".
87. התנאים להגשה ולאישור תובענה ייצוגית קבועים בסעיפים 3, 4 ו-8 לחוק תובענות ייצוגיות.
88. חוק תובענות ייצוגיות מתיר הגשת תביעה ייצוגית בעניינים המנויים בתוספת השניה לחוק, או בעניינים בהם נקבע בהוראת חוק מפורשת, כי ניתן להגיש תביעה ייצוגית. כאמור בסעיף 3(א) לחוק:

"לא תוגש תובענה ייצוגית אלא בתביעה כמפורט בתוספת השניה או בענין שנקבע בהוראת חוק מפורשת כי ניתן להגיש בו תובענה ייצוגית."

89. התוספת השניה לחוק כוללת רשימה של עילות בהן ניתן להגיש תביעה ייצוגית. לענייננו, העילה הקבועה סעיף 1 לתוספת היא הרלוונטית:

"תביעה נגד עוסק, כהגדרתו בחוק הגנת הצרכן, בקשר לענין שבינו לבין לקוח, בין אם התקשרו בעסקה ובין אם לאו."

90. סעיף 4 לחוק תובענות ייצוגיות קובע את רשימת הזכאים להגיש בקשה לאישור תביעה ייצוגית. לענייננו, רלוונטי סעיף 4(א)(1) לחוק:

"אדם שיש לו עילה בתביעה או בענין כאמור בסעיף 3(א), המעוררת שאלות מהותיות של עובדה או משפט המשותפות לכלל החברים הנמנים עם קבוצת בני אדם – בשם אותה קבוצה;"

91. כלומר, על מנת להיות זכאי להגיש בקשה לאישור תביעה ייצוגית, על המבקש להראות, כי עומדת לו עילת תביעה באחד העניינים המנויים בתוספת השניה, וכן, כי התביעה מעוררת שאלות מהותיות של עובדה ומשפט המשותפות לכלל חברי קבוצת התובעים.
92. וליישום לענייננו, על המבקש להראות, כי עומדת לו עילת תביעה כנגד המשיבה, וכי עילת התביעה מעוררת שאלות משותפות של עובדה ומשפט לכלל חברי קבוצת התובעים.
93. עם זאת, יודגש, כי בשלב של הבקשה לאישור תביעה ייצוגית על המבקש לשכנע את ביהמ"ש כי עומדת לו לכאורה עילת תביעה אישית, אך אין להעמיד בהקשר זה דרישות מחמירות. עמדה על-כך השופטת שטרסברג כהן בע"א 2967/95 מגן וקשת בע"מ נ' טמפו, פ"ד נא(2) 312 (פסקה 19 לפסק-דינה):

"נראה לי, כי על המבחן למילוי התנאים שבסעיף 54 מבחינת נטל ומידת ההוכחה, להיות אחיד לכל סעיפיו המשניים, ולגבי כל התנאים הנדרשים מהתובע, ועליו לשכנע את בית המשפט במידת הסבירות הראויה ולא על פי האמור בכתב התביעה בלבד, כי הוא ממלא לכאורה אחר כל דרישות סעיף 54א ולענייננו, שהראשונה בהן היא קיומה של עילה אישית כאמור בס' 54א(א). אין להעמיד דרישות מחמירות מדי, לענין מידת השכנוע, משום שאלה עלולות להטיל על הצדדים ועל בית המשפט עומס יתר בבירור הנושא המקדמי, דבר העלול לגרום להתמשכות המשפט, לכפילות בהתדיינות ולרפיון ידים של תובעים ייצוגיים פוטנציאליים. את כל אלה יש למנוע על ידי קריטריון מאוזן בנושא נטל ומידת ההוכחה הנדרשים מהתובע הייצוגי, שמצד אחד שלא יפטור אותו מחובת שכנוע ומצד שני לא יטיל עליו נטל כבד מדי."

94. בנוגע להוכחת הנזק, חוק תובענות ייצוגיות קובע, כי די בהוכחת גרימה של נזק ברמה לכאורית. כאמור בסעיף 4(ב)(1) לחוק:

"בבקשה לאישור שהוגשה בידי אדם כאמור בסעיף קטן 1(א) – די בכך שהמבקש יראה כי לכאורה נגרם לו נזק."

95. לפי סעיף 8(א) לחוק תובענות ייצוגיות התנאים לאישור תביעה ייצוגית הינם, כדלקמן:

"(א) בית המשפט רשאי לאשר תובענה ייצוגית, אם מצא שהתקיימו כל אלה:

- (1) התובענה מעוררת שאלות מהותיות של עובדה או משפט המשותפות לכלל חברי הקבוצה, ויש אפשרות סבירה שהן יוכרעו בתובענה לטובת הקבוצה;
- (2) תובענה ייצוגית היא הדרך היעילה וההוגנת להכרעה במחלוקת בנסיבות הענין;
- (3) קיים יסוד סביר להניח כי ענינם של כלל חברי הקבוצה ייוצג וינוהל בדרך הולמת; הנתבע לא רשאי לערער או לבקש לערער על החלטה בענין זה;
- (4) קיים יסוד סביר להניח כי ענינם של כלל חברי הקבוצה ייוצג וינוהל בתום לב.

96. בהתאם להוראות שפורטו לעיל, הרי שהדיון משלב זה יחולק לשני שלבים. בשלב הראשון, נראה, כי עומדת למבקש עילת תביעה אישית כנגד המשיבה, וכי נגרם לו נזק. בשלב השני, נעמוד על התקיימות התנאים לאישור התביעה כייצוגית המנויים בסעיף 8 לחוק.

עילת התביעה והנזק (ד)(2)

עילת התביעה

97. סעיף 2 לחוק הגנת הצרכן, התשמ"א-1981 (להלן – "חוק הגנת הצרכן") קובע, כדלקמן:

2. איסור הטעיה

(א) לא יעשה עוסק דבר – במעשה או במחדל, בכתב או בעל-פה או בכל דרך אחרת – העלול להטעות צרכן בכל עניין מהותי בעסקה (להלן – הטעיה); בלי לגרוע מכלליות האמור יראו עניינים אלה כמהותיים לעסקה:

- (1) הטיב, המהות, הכמות והסוג של נכס או שירות;
- (2) המידה, המשקל, הצורה והמרכיבים של נכס;
- (3) ...
- (4) השימוש שניתן לעשות בנכס או בשירות, התועלת שניתן להפיק מהם והסיכונים הכרוכים בהם;
- ...
- (11) התאמתו של הנכס או השירות לתקן, למיפרט או לדגם;

98. סעיף 4 לחוק הגנת הצרכן קובע, כדלקמן:

4. חובת גילוי לצרכן

(א) עוסק חייב לגלות לצרכן –

- (1) כל פגם או איכות נחותה או תכונה אחרת הידועים לו, המפחיתים באופן משמעותי מערכו של הנכס;

"...

99. סעיף 6 לחוק הגנת הצרכן קובע, כדלקמן:

(א) היתה הטעיה בעיצוב הנכס או באריזתו, על גבי האריזה או במצורף לה, יראו גם את היצרן, היבואן, האורז והמעצב כמפירים את הוראות סעיף 2.

"...

100. כפי שפורט לעיל, המשיבה פרסמה את האלמנטים המטעים על אריזות הנורות הספיראליות, תוך הטעיה של ציבור צרכניה, אשר האמין כי נורות אלה הינן בעלות עוצמת תאורה כפי המוצהר.

101. המשיבה, במעשיה ומחדליה לעניין הפרסום המטעה על גבי אריזות הנורות הספיראליות, עברה על כלל ההוראות אשר צוינו לעיל.

101.1. המשיבה הטעתה את המבקש בעניין מהותי בעסקה, בניגוד להוראת סעיף 2 לחוק הגנת הצרכן, בדגש על ההוראות המצויות בסעיפים 2(א)(1), 2(א)(2), 2(א)(4) ו-2(א)(11) לחוק, ביחס לטיבו של הנכס, ביחס לתועלת שניתן להפיק ממנו וביחס למאפייניו;

101.2. המשיבה הפרה את הוראת סעיף 4 לחוק הגנת הצרכן המחייב גילוי כל פרט מהותי לצרכן. בפרט הדברים נכונים ומחייבים את המשיבה לגלות פרטים, מקום בו הפרטים שכן בחרה המשיבה לגלות – בענייני ההקבלה לנורת ליבון בנות 100 ו-130 ואט, לפי העניין – יוצרים בקרבו של הצרכן בסיס לציפייה לרכישת נכס בעל מאפיינים מסוימים, אך בפועל המבקש רכש נכס בעל מאפיינים שונים לחלוטין;

101.3. המבקש, הוטעה על-ידי המשיבה לרכוש את הנורות הספיראליות במחשבה, כי מוצרים אלה זהים בעוצמת התאורה שלהן לעוצמת נורות הליבון, כפי שהשוואה זו צוינה מפורשות, בכתב ובאירור, על גבי אריזתן של הנורות הספיראליות.

102. אם זו איננה הטעיה – אזי, הטעיה מהי?

103. המבקש הסתמך על ההטעיה ברוכשו את הנורות הספיראליות מתוך מחשבה ברורה, כי הוא רוכש מוצר בעל עוצמת תאורה הזהה לעוצמת נורות ליבון, כפי שהוצג על גבי אריזת הנורות הספיראליות.

104. לו לא הייתה קיימת הצהרה כוזבת על גבי אריזתן של הנורות הספיראליות בדבר עוצמת התאורה (המדומה) שלהן המבקש כלל לא היה רוכש אותן, ולו רק מן הטעם שמחירן גבוה במאות אחוזים ממחירן של נורות ליבון רגילות.

105. מהותו של חוק הגנת הצרכן הוסברה על ידי בית המשפט העליון כבר בע"א 2512/90 **סופרגז בע"מ נ' תופיני סער**, פ"ד מה (4) 405. וכך נאמר שם (פסקה 19 אצל כב' הש' ד' לוי):

"חוק הגנת הצרכן מה טיבו ומה תכליתו?

זהו חוק שבעיקרו נועד להגן, בעזרת סנקציות אזרחיות ופליליות, על הצרכן מפני מעשי הטעיה או מרמה או אחיזת עיניים מצד יצרן או ספק. החוק מבקש למנוע מהקונה התמים – הוא הצרכן הרוכש נכס או מקבל שירות לשימושו האישי, הביתי או המשפחתי – מליפול ברשתם של האנשים המבקשים להוליכו שולל.

הכוונה היא להגן על הצרכן מקניית מצרכים שאינו זקוק להם או שאיכותם ירודה מזו שנצטיירה בעיניו על פי הפרסום שניתן למוצר, או שאין בידו כל הנתונים האמיתיים באשר לאותו מוצר, כך שהוא רוכש את המוצר כתוצאה מהטעיה בדבר המחיר האמיתי, האיכות והכמות הנמכרת (ראה דברי ההסבר להצעת חוק הגנת הצרכן, תש"ס-1980)."

106. טיבה של "הטעיה", לפי סעיף 2 לחוק הגנת הצרכן, נקבעה על ידי בית המשפט העליון – ברע"א 2837/98 **ארד נ' בזק בע"מ**, פ"ד נד (1) 600. וכך נאמר שם:

"הטעיה היא הצהרה כוזבת. ההטעיה נוצרת כאשר קיים פער בין הדברים הנאמרים (או המוסתרים) לבין המציאות. הטעיה יכולה ללבוש שתי צורות: האחת, הטעיה במעשה על דרך של מצג שווה הכולל פרטים שאינם תואמים את המציאות; השנייה, הטעיה במחדל, קרי: אי-גילוי פרטים מקום שיש חובה."

107. אכן, נדמה כי כאילו הדברים נאמרו ישירות לענייננו.
108. בשורה של מקרים, אשר בהם נדונה עילת ההטעיה לפי חוק הגנת הצרכן, לעניין הקטנת תכולת מוצרים, נקבע, כי הטעיה מתקיימת גם מקום בו הוקטן משקל המוצר תוך שמשקלו החדש נרשם על גבי האריזה. נקבע, כי הדבר מהווה הטעיית הצרכן.
- [ראו לדוגמא: ת.פ. 1798/05 משרד התעשייה והמסחר ת"א נ' גורי יבוא והפצה בע"מ (לא פורסם); בת"א 2286/03 ז'קלין טורבטיאן נ' הנקל סוד בע"מ (לא פורסם)].
109. ביישום לענייננו, ההטעיה קיימת מכוח קל וחומר, שכן, על גבי אריזתה של הנורה הספיראלית 20 ואט מצוין מפורשות, חמש פעמים, כי עוצמת התאורה זהה לעוצמת תאורה של נורת ליבון 100 ואט, בעוד שכלל איננה כזו. הדברים אמורים באופן דומה גם לגבי הנורה הספיראלית 26 ואט. ברי, כי מדובר בהטעיה חמורה של הצרכן.
110. ציון יחידות הלומן – באותיות טל ומטר יש להדגיש – על גבי אריזתן של הנורות הספיראליות אינו מעלה ואינו מוריד לעניין ההטעיה, שכן בהשוואה לגודל ולכמות האלמנטים המטעים המופיעים על גבי אריזתן של הנורות הספיראליות נקל לראות, כי מדובר, למעשה, בהשוואה ובהסתרת העובדות האמיתיות אודות המוצר מפני הצרכן התמים.
111. בנסיבות אלו, אין כל דרך בה הצרכן הסביר עשוי לגלות את עוצמת התאורה האמיתית של הנורה הספיראלית הנבחנת.
112. אף אם ישנם צרכנים מועטים, אשר הבחינו בנתון הכמותי בדבר יחידות הלומן של הנורה הספיראלית הרלוואנטית, המצויין על גבי האריזה, ואף אם אותם צרכנים, יוצאי דופן, יודעים את כמות יחידות לומן, אשר מפיקה נורת ליבון 100 ואט, הרי שגם אז מדובר בהטעיה חמורה, שכן אין הנתון בדבר יחידות הלומן של הנורה הספיראלית הרלוואנטית תואם ליחידות הלומן שמפיקה נורת הליבון שנבחרה לשם ההשוואה.
113. למעלה מן הצורך נציין, כי אף מבדיקה שנערכה בנורות ספיראליות דומות של יצרנים אחרים, עולה, כי עוצמת התאורה של הנורות הספיראליות דן חורגות במידה משמעותית מעוצמת התאורה הכתובה על גבי אריזתן של נורות בעלות מאפיינים דומים של מתחרותיה. כך לשם ההמחשה, נורה ספיראלית פלואורצנטית קומפקטית מתוצרת Philips 20 ואט, אשר על אריזתה מוצהר, כי הספקה שווה ערך לנורת ליבון 100 ואט, כתוב, כי היא מפיקה 1,250 יחידות לומן; נורה ספיראלית פלואורצנטית קומפקטית מתוצרת Philips 23 ואט, אשר על אריזתה מוצהר, כי הספקה שווה ערך לנורת ליבון 125 ואט, כתוב כי מפיקה 1,450 יחידות לומן; נורה ספיראלית פלואורצנטית קומפקטית מתוצרת Osram 18 ואט, אשר על אריזתה מוצהר, כי הספקה שווה ערך לנורת ליבון 100 ואט, כתוב כי היא מפיקה 1,200 יחידות לומן.
114. קיומם של הבדלים ממחיש לא רק את בוטותה וחריפותה של ההטעיה כלפי ציבור הצרכנים, אלא אף את הפגיעה של המשיבה במתחרותיה, בכך שניסתה להשיג יתרון כלפיהן על-ידי פרסום מידע כוזב.
115. נעלה מכל ספק, כי ענייננו הינו מסוג העניינים אשר חוק הגנת הצרכן ניסה למנוע.
116. מעשיה של המשיבה עולים גם כדי עוולה של הפרת חובה חקוקה, כאמור בסעיף 63 לפקודת הנוזיקין [נוסח חדש] (להלן – "פקודת הנוזיקין"):

"(א) מפר חובה חקוקה הוא מי שאינו מקיים חובה המוטלת עליו על פי כל חיקוק – למעט

פקודה זו – והחיקוק, לפי פירושו הנכון, נועד לטובתו או להגנתו של אדם אחר, וההפרה גרמה לאותו אדם נזק מסוגו או מטבעו של הנזק שאליה נתכוון החיקוק; אולם אין האדם האחר זכאי בשל ההפרה לתרופה המפורשת בפקודה זו, אם החיקוק, לפי פירושו הנכון, התכוון להוציא תרופה זו.

(ב) לענין סעיף זה רואים חיקוק כאילו נעשה לטובתו או להגנתו של פלוני, אם לפי פירושו הנכון הוא נועד לטובתו או להגנתו של אותו פלוני או לטובתם או להגנתם של בני-אדם בכלל או של בני-אדם מסוג או הגדר שעמם נמנה אותו פלוני."

117. בע"א 145/80 **ועקנין נ' המועצה המקומית בית שמש**, פ"ד לז(1) 113, בעמ' 139, עמד ביהמ"ש העליון על היסודות הנדרשים לצורך קיום עולת הפרת חובה חקוקה, שהינם: (א) קיום חובה המוטלת על המזיק מכוח חיקוק (ב) החיקוק נועד לטובתו של הניזוק (ג) המזיק הפר את החובה המוטלת עליו, (ד) ההפרה גרמה לניזוק נזק (ה) הנזק אשר נגרם הוא מסוג הנזקים אליו נתכוון החיקוק.
118. לענייננו, ברי כי החובות החקוקות האמורות לעיל, שהפרה המשיבה, נועדו להגן על המבקש ועל חברי הקבוצה.
119. עוד יטען המבקש, כי בנסיבות ענייננו, המשיבה הפרה גם את חובת הזהירות וביצעה עוולה של רשלנות, כאמור בסעיף 35 לפקודת הנזיקין:

"עשה אדם מעשה שאדם סביר ונבון לא היה עושה באותן נסיבות, או לא עשה מעשה שאדם סביר ונבון היה עושה באותן נסיבות, או שבמשלח יד פלוני לא השתמש במיומנות, או לא נקט מידת זהירות, שאדם סביר ונבון וכשיר לפעול באותו משלח יד היה משתמש או נוקט באותן נסיבות — הרי זו התרשלות; ואם התרשל כאמור ביחס לאדם אחר, שלגביו יש לו באותן נסיבות חובה שלא לנהוג כפי שנהג, הרי זו רשלנות, והגורם ברשלנותו נזק לזולתו עושה עוולה."

120. סעיף 36 לפקודת הנזיקין מוסיף בהקשר זה:

"החובה האמורה בסעיף 35 מוטלת כלפי כל אדם וכלפי בעל כל נכס, כל אימת שאדם סביר צריך היה באותן נסיבות לראות מראש שהם עלולים במהלכם הרגיל של דברים להיפגע ממעשה או ממחדל המפורשים באותו סעיף."

121. וכן, סעיף 31(א) לחוק הגנת הצרכן קובע, כי "דין מעשה או מחדל בניגוד לפרקים ב', ג' או ד' כדין עוולה לפי פקודת הנזיקין".

122. יתרה מזו, בהתאם להוראות התוספת השנייה לחוק תובענות ייצוגיות, הרי שניתן להגיש בקשה להכרה כתביעה ייצוגית גם בגין "תביעה נגד עוסק, כהגדרתו בחוק הגנת הצרכן, בקשר לעניין שבינו לבין לקוח, בין אם התקשרו בעסקה ובין אם לאו". עולה מכאן, כי המחוקק הרחיב את עילות תביעתו של צרכן כנגד עוסק, גם מעבר לעילות המפורטות בחוק הגנת הצרכן והחילן על כל "תביעה כנגד עוסק". לפיכך, לציבור המיוצג בידי המבקש עילת תביעה גם מכוח הוראות סעיפים 12 ו-15 לחוק החוזים (חלק כללי) התשל"ג-1973 (להלן – "**חוק החוזים (חלק כללי)**") (ניהול משא ומתן שלא בתום לב והטעיה) ואף מכוח הוראות חוק עשיית עושר ולא במשפט.

123. עילת ההטעיה החוזית (לפי סעיף 15 לחוק החוזים (חלק כללי)) מתגבשת בעניינו, משום שהאמור על גבי אריזתן של הנורות הספיראליות מהווה, בין היתר, הצגת עובדות מטעם המשיבה באשר לעוצמת התאורה של הנורות הספיראליות. וכאמור, לולא הטעייתה של המשיבה בעניין עוצמת התאורה הנחזית של הנורות הספיראליות, המבקש לא היה רוכש את אותן נורות, ובכך כלל לא היה מתקשר בחוזה עם המשיבה.
124. לחלופין, ניתן לראות בהצגת הפרטים המטעים על גבי אריזתן של הנורות הספיראליות כהתחייבות חוזית כלפי המבקש, לפיה המשיבה מתחייבת, כי עוצמת התאורה של הנורות הספיראליות זהה לעוצמת התאורה של נורת הליבון, אשר הוצגה על גבי האריזה כאמת מידה. על כן, משום כך שהנורות הספיראליות אינן בעלות עוצמת תאורה זהה לורות הליבון ששימשו כאמת מידה, המדובר בהפרת התחייבות חוזית.
125. מלבד זאת, נקל לראות, כי העובדות האמורות לעיל, בנוגע להצגת האלמנטים המטעים על-ידי המשיבה על גבי אריזתן של הנורות הספיראליות, מבססות גם עילת תביעה בגין מצג שווא רשלני שהוצג כלפי המבקש על-ידי המשיבה.
126. עניינו של מצג שווא זה, הינו הצגת מידע כוזב בדבר עוצמת התאורה של הנורות הספיראליות.
127. כפי שיובהר להלן, נגרם למבקש נזק בשל ההטעיה האמורה, ומכאן שהוא עומד בכלל התנאים שנקבעו בפסיקה לשמש כתובע מייצג.

הנזק

128. כאמור לעיל, בהתאם להוראת סעיף 4(ב)1 לחוק תובעות ייצוגיות די בכך שמבקש ההכרה בתביעה כתביעה ייצוגית "יראה כי לכאורה נגרם לו נזק".
129. **ראשית**, עקב רכישת הנורות הספיראליות כתוצאה מהטעיה, למבקש נגרם נזק שהינו סך ההפרש בין מחירן של הנורות הספיראליות לבין ערכן (כפי שיובהר להלן) של הנורות הספיראליות בפועל (להלן – "**ראש נזק 1**").
130. מחירה של נורה ספיראלית 20 ואט הוא 26.99 ₪. נורה זו אמורה לספק 1,250 יחידות לומן. מחירה של נורה ספיראלית 26 ואט הינו 29.99 ₪. נורה זו אמורה לספק 1,750 יחידות לומן.
131. נקל לראות, כי עוצמת התאורה משליכה במישרין על "שווי הנורה" ומכאן שמדובר בהחלט בקריטריון ישים לצורך חישוב מינימלי של הנזק, מקום בו קיים חוסר התאמה בין המוצהר על גבי האריזה למצב הדברים בפועל.
132. במילים אחרות, עבור הנורה הספיראלית 20 ואט משולמים 0.0216 ₪ ליחידת לומן מוצהרת ומובטחת; עבור הנורה הספיראלית 26 ואט משולמים 0.0171 ₪ ליחידת לומן מוצהרת ומבטחת.
133. עוצמת התאורה של נורה ספיראלית 20 ואט אמורה להיות 1,250 יחידות לומן. בפועל עוצמתה הינה 790 יחידות לומן. לכן, נזקו של המבקש, במונחי לומן, הינו ההפרש בין עוצמת התאורה המוצהרת לבין עוצמת התאורה בפועל, היינו – 460 יחידות לומן; עוצמת התאורה של נורה ספיראלית 26 ואט אמורה להיות 1,750 יחידות לומן. בפועל עוצמתה הינה 1,100 יחידות לומן. לכן, נזקו של המבקש, במונחי לומן, הינו ההפרש בין עוצמת התאורה המוצהרת לבין עוצמת התאורה בפועל, היינו – 650 יחידות לומן.
134. על כן, אם נתרגם את נזקו של המבקש ביחידות לומן לש"ח, נקבל שעבור רכישת נורה ספיראלית 20 ואט ניזוק המבקש ב-9.93 ₪, המהווים תוצאת מכפלת 460 יחידות הלומן ב-0.0216 ₪ ליחידת לומן; בדומה, עבור רכישת נורה ספיראלית 26 ואט ניזוק המבקש ב-11.14 ₪, המהווים תוצאת מכפלת 650 יחידות לומן ב-0.0171 ₪ ליחידת לומן.
135. **על כן, נזקיו של המבקש הינם 9.93 ₪ ובנוסף 11.14 ₪, וסה"כ 21.07 ₪ עבור רכישת שתי הנורות הספיראליות.**

136. ביחס לנורה הספיראלית 20 ואט נזקו של המבקש כשיעור מתוך מחיר הנורה הינו 36.8%, וביחס לנורה הספיראלית 26 ואט שיעור הנזק הינו 37.14% ממחיר הנורה.

137. לעניין נזק מסוג זה, שמהותו רכישת מוצר בעל איכות ומאפיינים ירודים מאלה שהוצהרו על-ידי המשיבה יפים, אף מכוח קל וחומר, הדברים, אשר נפסקו בבש"א(ת"א) 1895/05 אמיר שהי שאל נ' תדיראן מוצרי צריכה בע"מ (לא פורסם) (להלן – "עניין תדיראן"), על-ידי כבי השי"ד ע' בנימיני, לעניין הכרה בנזק בשל רכישת נכס ללא תו תקן למרות הצהרת היצרן, כי למוצר ישנו תו תקן ישראלי, כדלקמן:

"אשר להוכחת הנזק... הרי שבשלב זה של הדברים די בכך שהמבקש הוכיח כי לכאורה נגרם לו נזק (סעיף 4(ב)1) לחוק תובענות ייצוגיות). תדיראן טוענת כי המבקש לא הוכיח נזק שכזה. אולם, רכישת מוצר שאיננו נושא תו תקן, כאשר מדובר בתקן ישראלי רשמי ומחייב, ואם היא נעשית בניגוד לדין ובניגוד לפרסומי היצרן – מהווה לכאורה נזק מבחינת הצרכן, הן ממוני והן לא-ממוני. הנזק הממוני מתבטא ברכישת מוצר שעשוי להיות בעל איכות נמוכה יותר מזו הנדרשת בתקן, ואולי גם יהיה קיים קושי למכרו... (פסקה 41 לפסק הדין).

138. **שנית**, למבקש עומדים ראשי נזק נוספים, לא-ממוניים, כפי שיפורט להלן.
139. למבקש נגרם נזק עקב הפגיעה באוטונומיה של הרצון. בהקשר זה יצוין, כי המבקש, אשר רכש את הנורות הספיראליות עקב הטעיה, רכש נורות, אשר עוצמת התאורה שלהן בפועל אינה מתאימה לצרכיו ולציפיותיו. המבקש אולץ להשתמש באמצעי תאורה אלה על חמתו, אף שכלל לא ביקש לרכוש אותם מלכתחילה.
140. למותר לציין, כי אמצעי תאורה משמשים, בין היתר, בעיצוב החלל הביתי, ולכן, עקב ההטעיה נמנעה יכולתו של המבקש לעצב את חלל מגוריו באופן אוטונומי, כפי צרכיו וטעמיו. כאן המקום להבהיר, כי אדם, אשר רגיל להשתמש באמצעי תאורה בעל עוצמה מסוימת חש מיד כאשר עוצמת אמצעי התאורה שונתה.
141. המבקש חש, כי נפגעה יכולתו להכריע כיצד להאיר את ביתו וכיצד לעצב את סביבתו. המבקש חש פגיעה עמוקה בהעדפותיו הצרכניות.
142. למבקש עומדים ראשי נזק לא-ממוניים נוספים, שכן הוא חווה, בשל רכישת הנורות הספיראליות עוגמת נפש רבה וכעס. המבקש גם חווה רגשות של אובדן אמון מוחלט במשיבה, וביצרניות אחרות כדוגמתה. המבקש חושש מעתה להאמין ליצרנים כדוגמת המשיבה.
143. המבקש מעריך את הנזקים הלא-ממוניים האמורים, שנגרמו לו, בסך של 17.06 ₪, עקב רכישת הנורה הספיראלית 20 ואט, ו- 18.85 ₪ עקב רכישת הנורה הספיראלית 26 ואט, וסה"כ 35.91 ₪ עבור רכישת שתי הנורות הספיראליות (להלן – "ראש נזק 2").
144. במסגרת בקשה זו נתבעים סעדים בלתי ממוניים כאמור. סעדים אלו הוכרו כמצדיקים תובענה ייצוגית הן בלשונו של חוק תובענות ייצוגיות והן בפסיקת בתי המשפט השונים.
145. סעיף 20(ה) לחוק תובענות ייצוגיות קובע במפורש, כי אין מניעה לתבוע בתביעה ייצוגית פיצוי בגין נזק שאינו ממוני:

"בית המשפט לא יפסוק בתובענה ייצוגית פיצויים בלא הוכחת נזק, למעט בתביעה כמפורט בפרט 9 בתוספת השניה, ואולם אין באמור כדי למנוע פסיקת פיצויים בשל נזק שאינו נזק ממוני."

146. יפיים לעניין זה הדברים, אשר נאמרו בפסקה 41 בעניין **תדיראן**, כדלקמן:

"הנזק הלא-ממוני יכול שיהיה נובע מעוגמת הנפש הכרוכה בחשש שמא המזגן איננו בטיחותי או איננו איכותי דיו, בשל כך שלא ניתן לו היתר לשאת תו תקן, כמו גם תחושת העלבון של צרכן החש כי הולך שולל על-ידי יצרן שנתן בו אמון, והצער על כך שרכש מזגן באיכות פחותה מזו שרצה בה."

147. בע"א 1338/97 **תנובה נ' ראבי**, פ"ד נז(4) 673 (להלן – **"עניין תנובה"**) אושרה תובענה ייצוגית בעקבות "פרשת הסיליקון בחלב", כאשר לתובע אושר לתבוע סעדים בלתי ממוניים ובכלל זאת בגין הפגיעה באוטונומיה של הרצון ורגשות שליליים נוספים. בהקשר זה, נאמרו הדברים הבאים על-ידי כב' השופטת נאור, בעמ' 692:

"החדרת תוספת של סיליקון לחלב בניגוד לתקן היא פגיעה באוטונומיה של הפרט... אינני סבורה שעלינו לקבוע, כי רק נזק ממוני יכול להצדיק תביעה ייצוגית. לתובע נגרם, לכאורה, נזק לא ממוני שאיננו עניין של מה בכך, ודי בכך כדי להכשיר את תביעתו כתביעה ייצוגית... הטעיה בדבר תכולת החלב במקרה זה היא, לכאורה, בגדר פגיעה באוטונומיה של הפרט. אנו עוסקים במוצר מזון. זכותם של צרכנים היא לקבוע מה יכניסו לפיהם ולגופם וממה יימנעו. מי שרוצה, למשל, לצרוך רק מזון כשר, ויסתבר לו בדיעבד שהמזון שהוצג תוך הטעיה איננו כזה, יחוש תחושת גועל ופגיעה באוטונומיה שלו. כך יחוש גם מי שצורך רק מזון אורגני והסתבר לו בדיעבד שמזון שפורסם כמזון אורגני איננו כזה. מי שמבקש לקנות חלב דל שומן דווקא, לא יסכים עם כך שימכרו לו תוך הטעיה חלב שבו אחוז השומן גבוה, ולהפך. בכל המקרים הללו ובמקרים רבים אחרים שניתן להעלות על הדעת, ישנה פגיעה באוטונומיה של הפרט, אף שאין עמה נזק גוף או סכנה ממשית לנזק גוף..."

148. הפגיעה באוטונומיה של הפרט הוכרה כבת-פיצוי בהקשרים שונים ונוספים, ראה למשל ע"א 2871/93 **מיאסה עלי דעקה נ' בית חולים כרמל**, תק-על 574 (3)99 בהקשר של ביצוע הליך רפואי ללא הסכמה:

"השאלה הראשונה אשר יש להתייחס אליה בעניין זה היא, אם הנזק הכרוך בפגיעה בכבודו של המערערת ובאוטונומיה שלה הוא 'נזק' כמובנו בפקודת הנזיקין [נוסח חדש]. לדעתי, יש להשיב לשאלה זו בחיוב. המונח 'נזק' מוגדר בסעיף 2 לפקודת הנזיקין (נוסח חדש). הגדרה זו היא רחבה, ומתייחסת ל-'אבדן חיים, אבדן נכס, נוחות, רווחה גופנית או שם טוב, או חיסור מהם, וכל אבדן או חיסור כיוצאים באלה'..."

בשורה של פסקי דין ..., הלכו בתי המשפט בדרך דומה ופסקו פיצויים בגין פגיעות באינטרסים לא מוחשיים של תובעים בנזיקין. כך נקבע כי הנזק המוראלי ועוגמת הנפש שנגרמו לבעל זכות יוצרים עקב הפרת זכותו, הינו נזק בר פיצוי (ראו פסק-דין של המשנה לנשיא, השופט שי' לוי, בע"א 4500/90 הרשקו נ' אורבך, בעמ' 432). ...

אני סבור, על רקע זה, כי יש לראות גם בפגיעה בכבודו של אדם ובזכותו לאוטונומיה, הטבועה בביצוע פרוצדורה רפואית בגופו שלא בהסכמתו המודעת, משום נזק בר פיצוי בדיני הנזיקין. .... אכן, עמדנו על מרכזיותה של הזכות לאוטונומיה בעיצוב זהותו וגורלו של האדם בחברה בה אנו חיים. ראינו את חשיבותה של זכות זו ליכולתו לחיות כפרט חושב ועצמאי. **מתבקשת המסקנה כי זכות זו היא חלק חיוני, בלתי נפרד, באינטרס של אדם בנפשו, בנחותו ובאשרו'...**

149. גם הנזקים הבלתי ממוניים הנוספים (הרגשות השליליים) אושרו לתובע הייצוגי בעניין תנובה. נזקים אלו, הוכרו בפסיקת בתי המשפט השונים כראויים לפיצוי, כך למשל בפסק-דין של ביהמ"ש העליון בע"א 243/83 **עיריית ירושלים נ' אלי גורדון**, פ"ד לט(1) 113, נאמרו הדברים הבאים בהקשר להגדרת נזק (בעמ' 140):

"הגדרה זו רחבה היא הן לעניין הפגיעות הנזכרות ברישא והן לעניין אלה הנזכרות בסיפא .. היא כוללת את כל סוגי הנזק, בין פיסי ובין שאינו פיסי, בין ממוני ובין שאינו ממוני. ביסוד ההגדרה עומדת המציאות המוחשית. היא משתרעת הן על נזק פיסי והן על נזק כספי; הן על פגיעה בתחושות גופניות ונחות, שיש להן ביטוי פיסי, והן על פגיעה בתחושות גופניות ונחות, שיש להן ביטוי פיסי. לא היה מקום, על-כן, מבחינת היקפו של המושג "נזק", שלא לכלול בחובו שלילת נוחות גופנית, סבל נפשי ופחד, שאין להם ביטוי פיסי."

150. המסקנה המתחייבת היא כי יש לאשר את התביעה דן גם בכל הנוגע לנזקים הבלתי-ממוניים.
151. **לחלופין** (לראשי נזק 1 ו-2), המבקש יטען, כי הוא זכאי לסעד של השבה מלאה בגין ההוצאה, אשר הוציא בקשר עם רכישת הנורות הספיראליות.
152. כאמור, המבקש הוטעה, ועקב ההטעיה רכש את הנורות הספיראליות.
153. המבקש שילם תמורת מוצר אותו הוא מעולם לא היה רוכש לו ידע, כי עוצמת התאורה של המוצר אותו רכש נמוכה מהעוצמה המוצהרת והמפורסמת על גבי אריזתו. לו ידע המבקש, כי עוצמת התאורה של הנורות הספיראליות אינה זהה לעוצמת התאורה של נורות הליבון הרלוואנטיות, כפי המצוין על גבי האריזה, היה המבקש רוכש נורות ספיראליות מתוצרת אחרת או נורות ליבון, שמחירן זול הרבה יותר ממחירן של הנורות הספיראליות.
154. על כן, המבקש זכאי לסעד של השבה בגין הוצאותו בקשר עם נשוא הטעיה.
155. **המבקש מעריך נזק זה בסך של 56.98 ₪ (סכום המחירים ששולמו על-ידו עבור נורות ספיראליות 20 ואט ו-26 ואט).**

הגדרת הקבוצה והסעדים להם זכאים חברי הקבוצה (ד)(3)

156. בהתאם לסעיף 10(א) לחוק תובענות ייצוגיות, הרי שמידה שבית המשפט הנכבד יאשר את הבקשה דן כתובענה ייצוגית, בית המשפט הנכבד יגדיר את הקבוצה אשר בשמה תנוהל התובענה, כאמור:

"אשר בית המשפט תובענה ייצוגית, יגדיר בהחלטתו את הקבוצה שבשמה תנוהל התובענה; לא ייכלל בקבוצה אדם שעילת תביעתו נוצרה לאחר המועד שבו אושרה התובענה הייצוגית כאמור."

157. המבקש יטען, כי קבוצת התובעים צריכה לכלול "כל צרכן אשר רכש ו/או צרך את הנורות הספיראליות או מי מביניהן, המיובאות למדינת ישראל על-ידי המשיבה, במהלך שבע השנים טרם הגשת בקשה זו."
158. מטבעם של דברים, הערכת גודלה של הקבוצה תחייב מינוי מומחה לשיווק ותעשה בהתבסס על נתונייה של המשיבה ובכלל זאת נתונים שיווקיים בדבר מכירת הנורות הספיראליות.
159. המבקש יבקש לשמור לעצמו את הזכות לעתור לשינוי סכום הפיצוי ו/או דרכי חישובו, וזאת במידה ותאושר התובענה כתביעה ייצוגית, וכל זאת בכפוף לגילויים של נתונים הנמצאים כיום ברשותה של המשיבה.
160. בכפוף לאמור לעיל, להלן נפרט דרך חישוב, על בסיס אומדן, של נזקי ציבור הצרכנים כתוצאה מרכישה בלבד של הנורות הספיראליות. ודוק, חישוב זה אינו מביא בחשבון את כל יתר ציבור המשתמשים בנורות אלו, אשר הינם חלק מקבוצת התובעים. דרך חישוב זו, מטבע הדברים, נשענת על הנחות ועל מידע בלתי מאומת, אולם יש בה כדי ליתן אמת מידה מסוימת להערכה.

161. לפי האמור בעמוד א-11 ו-א-12 לדוחות הכספיים של סמיקום תעשיות ליום 31.12.2007, בחודש אוגוסט, 2005 המשיבה התקשרה בהסכם עם חברת Hyundai, שעניינו יבוא ושיווק בישראל וברשות הפלסטינאית של, בין היתר, נורות מתוצרת Hyundai. השיווק בישראל, לפי הסכם זה, החל בחודש דצמבר, 2005.

162. כאמור לעיל, המשיבה הינה הזרוע באמצעותה סמיקום תעשיות, פועלת בשוק הנורות.
- העתקים מעמודים א-11 ו-א-12 לדוחות הכספיים של סמיקום תעשיות ליום 31.12.2007 מצורפים לבקשה זו כנספחים "11" ו-"21".

163. לפי האמור בדוחות הכספיים של סמיקום תעשיות ליום 31.12.2007 סך הכנסותיה של סמיקום תעשיות משיווק נורות מתוצרת Hyundai ואביזרי חשמל לשנת 2006 הסתכם ב-14,056,000 ₪; סך הכנסותיה של סמיקום תעשיות משיווק נורות ואביזרי חשמל לשנת 2007 הסתכם ב-32,820,000 ₪.
- העתק מעמוד א-13 לדוחות הכספיים של סמיקום תעשיות ליום 31.12.2007 מצורף לבקשה זו כנספח "2".

164. מאחר שההכנסות מאביזרי חשמל החלו להתקבל אצל סמיקום תעשיות רק החל מהרבעון השלישי של שנת 2007 (ראו נספח "ז"), יהא זה סביר להניח, בשלב זה, כי ההכנסות האמורות לשנת 2006 אינן כוללות הכנסות משיווק אביזרי חשמל, אלא רק משיווק נורות. מתוך ההכנסות לשנת 2007 ניתן להניח, כי 75% מתוכם נצמח לסמיקום תעשיות מפעילות בקשר עם נורות.

165. לפיכך, נניח, כי סך מכירות הנורות לשנת 2008 נותר כשהיה בשנת 2007, היינו $32,820,000 * 75\%$, כלומר: 24,615,000 ₪.

166. אשר על כן, סך ההכנסות של סמיקום תעשיות משיווק נורות לשנים 2006-2008 מסתכם ב-63,286,000 ₪.

167. מובן, כי הסכום האמור מהווה את הכנסותיה של המשיבה, ובהתאם של סמיקום תעשיות, אך לא את הוצאתם של קהל הצרכנים עבור רכישת הנורות הספיראליות. קהל הצרכנים אינו רוכש את הנורות ישירות מהמשיבה, אלא מהקמעונאים. ברי, כי הקמעונאים מוסיפים על הסך האמור את שולי הרווח עבורם.

168. כהנחה שמרנית, לצורכי בקשה זו, נעמיד את שולי הרווח הצפויים של הקמעונאיים בשיעור של 20% בממוצע. על כן, סך הוצאות הצרכנים על רכישת נורות מתוצרת Hyundai בשנים 2006-2008 הינו 75,943,200 ₪ (להלן – **"סך הוצאת הצרכנים"**).

169. מתוך סך הוצאת הצרכנים נניח, כי 25% מתוכם מוצאים על-ידי קהל הצרכנים לרכישת הנורות הספיראליות דגן. סכום זה הינו 18,985,800 ₪ (להלן – **"סך הוצאת הצרכנים עבור הנורות הספיראליות"**). עוד נניח, כי סך הוצאת הצרכנים עבור הנורות הספיראליות מוצא שווה בשווה עבור הנורה הספיראלית 20 ואט ועבור הנורה הספיראלית 26 ואט.

170. על כן, בהתאם לאמור לעיל, הנזק הקבוצתי בגין רכישת נורה ספיראלית 20 ואט הינו 36.8% מתוך מחצית סך הוצאת הצרכנים עבור הנורות הספיראליות, היינו 3,493,387 ₪; הנזק הקבוצתי בגין רכישת נורה ספיראלית 26 ואט הינו 37.14% מתוך מחצית סך הוצאת הצרכנים עבור הנורות הספיראליות, היינו 3,525,663 ₪.

171. אשר על כן, סך הנזק שנגרם לציבור הצרכנים אליו משתייך המבקש, בגין ראש נזק זה (ראש נזק 1), עומד על הסך של 7,019,050 ₪.

172. המבקש יטען, כי כל חבר בקבוצת התובעים, אשר רכש נורה ספיראלית 20 ואט היא זכאי לסך של 17.06 ₪ בעבור נזקיו הלא-ממוניים; כל חבר בקבוצת התובעים, אשר רכש נורה ספיראלית 26 ואט היא זכאי לסך של 18.85 ₪, בעבור נזקיו הלא-ממוניים; כל חבר בקבוצת התובעים היא זכאי לסעד חלופי בדמות פיצוי בעבור השבת המוצר.
173. **בהתאם לאמור לעיל, סך הנזק הלא-ממוני של קבוצת התובעים עבור רכישת שתי הנורות הספיראליות הינו 11,966,750 ₪; לסיכום, סך נזקי קבוצת התובעים (ראש נזק 1 וראש נזק 2) הינו 18,985,800 ₪; לחלופין, סך שווי ההשבה לידי קבוצת התובעים הינו 18,985,800 ₪.**
174. באשר להוכחת הנזק על-ידי חברי הקבוצה, סעיף 20(א) לחוק תובענות ייצוגיות קובע בהקשר של מתן פיצוי לחברי הקבוצה, כדלקמן:

”(א) הכריע בית המשפט בתובענה הייצוגית, כולה או חלקה, לטובת הקבוצה שבשמה נוהלה התובענה הייצוגית, כולה או חלקה, רשאי הוא במסגרת החלטתו על מתן פיצוי כספי או סעד אחר לחברי הקבוצה להורות, בין השאר, הוראה כמפורט להלן, לפי הענין, ובלבד שלא יהיה בכך כדי להכביד במידה העולה על הנדרש על חברי הקבוצה או על בעלי הדין:

(1) על תשלום פיצוי כספי או על מתן סעד אחר, בשיעור ובאופן שיקבע, לכל אחד מחברי הקבוצה שהוכחה זכאותו לפיצוי או לסעד כאמור;

(2) **על כד שכל חבר קבוצה יוכיח את זכאותו לפיצוי כספי או לסעד אחר;**

(3) על תשלום פיצוי כספי בסכום כולל ועל אופן חישוב חלקו של כל חבר קבוצה, ובלבד שסכום הפיצוי הכולל ניתן לחישוב מדויק על יסוד הראיות שבפני בית המשפט; הורה בית המשפט על תשלום פיצוי כספי בסכום כולל כאמור, רשאי הוא להורות בדבר חלוקה בין חברי הקבוצה, באופן יחסי לנזקיהם, של יתרת הסכום שתיוותר אם חבר קבוצה, אחד או יותר, לא דרש את חלקו, לא הוכיח את זכאותו לפיצוי או לסעד, לא אותר או שלא ניתן לחלק לו את חלקו מסיבה אחרת, ובלבד שחבר קבוצה לא יקבל פיצוי כספי או סעד אחר מעבר למלוא הפיצוי או הסעד המגיע לו; נותרה יתרת סכום לאחר החלוקה לחברי הקבוצה כאמור, יורה בית המשפט על העברתה לאוצר המדינה.”

175. החוק קובע מנגנון גמיש במסגרתו היא רשאי בית המשפט לקבוע כיצד ניתן יהיה להוכיח את נזקם האישי של החברים בקבוצה, כאשר בהתאם לסעיף 20(א)(3) לחוק, יתרת הכספים – אשר לא יידרשו – תועבר לאוצר המדינה.
176. לחלופין, במידה ויתגלו קשיים באיתור חלק מחברי קבוצת התובעים, ניתן יהיה ליישם את עקרונות “הפיצוי לטובת הציבור” הקבועים בסעיף 20(ג) לחוק תובענות ייצוגיות, כדלקמן:

”מצא בית המשפט כי פיצוי כספי לחברי הקבוצה, כולם או חלקם, אינו מעשי בנסיבות הענין, בין משום שלא ניתן לזהותם ולבצע את התשלום בעלות סבירה ובין מסיבה אחרת, רשאי הוא להורות על מתן כל סעד אחר לטובת הקבוצה, כולה או חלקה, או לטובת הציבור, כפי שימצא לנכון בנסיבות הענין.”

שאלות משותפות (ד)(4)

177. התנאי הראשון לפי סעיף 8 לחוק תובענות ייצוגיות בדבר אישור התביעה הייצוגית הינו, כי התובענה מעוררת שאלות משותפות – לכלל חברי הקבוצה – של עובדה ומשפט.

178. מן הראוי להבהיר, כי אין כל הכרח בדרישה לזהות בכלל השאלות המשותפות, ודי בכך ששאלות מרכזיות הן משותפות לכלל חברי הקבוצה. כך למשך נקבע ברע"א 8332/96 **שמש נגד רייכרט**, פ"ד נה(5) 276:

"אין לפרש את הדרישה לקיומן של שאלות של עובדה ומשפט המשותפות לקבוצה כדרישה לזהות מלאה בכל השאלות הטעונות הכרעה לגבי כל קבוצת התובעים. דרישה של זהות מוחלטת בכל השאלות הטעונות הכרעה, עובדתיות כמשפטיות, תסכל את תכלית התובענה הייצוגית ותהפוך את השימוש בה למשימה בלתי אפשרית. לפיכך, **יש לאמץ גישה לפיה די בכך שהשאלות העיקריות, העומדות במוקד הדיון, תהיינה משותפות לחברי הקבוצה**, ואין נפקא מינא אם מתקיים שוני בשאלה משנית זו או אחרת." (פסקה 15 לפסק דינה של כבוד השופטת ט' שטרסברג-כהן).

179. וראה בנוסף את שנקבע ברע"א 4556/94 **טצת נגד זילברשץ**, פ"ד מט(5) 774 (להלן – "**עניין טצת**"), כדלקמן:

"אין כל צורך שכל השאלות המתעוררות ביחס לקבוצה תהיינה משותפות. **די בכך שהיסוד המשותף מהווה מרכיב מהותי בהתדיינות**. אם יש לאחד מהקבוצה עניין שהוא מיוחד לו - כגון נזק מיוחד - ניתן לבררו בשלב האינדיווידואלי, אשר יבוא לאחר סיום השלב הקבוצתי, ולאחר שנקבעה בו שאלת האחריות של הנתבעים." (פסקה 12 לפסק דינו של כבוד הנשיא א' ברק).

180. לענייננו, נעלה מכל ספק, כי התובענה דן מעוררת שאלות רבות המשותפות לכלל חברי הקבוצה, שכן:

180.1. לחברי הקבוצה עומדות עילות משפטיות זהות כלפי המשיבה, שכן זו ביצעה כלפי כלל חברי הקבוצה את עוולת ההטעיה, הפרת חובה חקוקה והפרה הוראות שונות כמפורט לעיל;

180.2. חברי הקבוצה כולם הינם קבוצה הומוגנית, אשר רכשו את הנורות הספיראליות בהתבסס על ההצהרות המטעות מטעם המשיבה, ונגרמו להם נזקים בעקבות כך;

180.3. לחברי הקבוצה כולם נזק זהה המתבטא בתשלום לא רצוני בעבור מוצר אותו לא התכוונו לרכוש וממילא לא לצרוך (לו ידעו על עוצמת התאורה האמיתית של הנורות הספיראליות), כמו גם נזקים בלתי ממוניים כגון פגיעה באוטונומיה ורגשות שליליים.

181. מלבד זאת, כאמור לעיל, המחוקק נתן את דעתו גם למצב בו קיים קושי באיתור או בכימות הנזק המדויק שנגרם לכל אחד מחברי הקבוצה, וזאת במסגרת סעיף 20 (ג') לחוק התובענות הייצוגיות, אשר קובע:

"מצא בית המשפט כי פיצוי כספי לחברי הקבוצה, כולם או חלקם, אינו מעשי בנסיבות העניין, בין משום שלא ניתן לזהותם ולבצע את התשלום בעלות סבירה ובין מסיבה אחרת, רשאי הוא להורות על מתן כל סעד אחר לטובת הקבוצה, כולה או חלקה, או לטובת הציבור, כפי שיימצא לנכון בנסיבות העניין".

182. המחוקק נתן, אם כן, את דעתו לכך שבמקרים מסוימים, עלולה להתקיים פגיעה בצרכן לרבות הטעיה בהתאם לחוק הגנת הצרכן, אשר כתוצאה ממנה ייפגע מספר כה גדול של אנשים, אשר לא רק שלא ניתן יהיה לכמת במדויק את הנזק שנגרם לכל אחד מהם, אלא אף לא ניתן יהיה לזהותם. במקרים כגון דא, הציע המחוקק, פתרון ייחודי על פיו יינתן הפיצוי לציבור בכללו.

דרך יעילה והוגנת (ד)5

183. תנאי נוסף הוא, כי התובענה הייצוגית היא הדרך ההוגנת והיעילה להכריע בסכסוך בנסיבות העניין.
184. בהקשר זה, מן הראוי לחזור ולציין המטרות שביסוד חוק תובענות ייצוגיות, המפורטות בו בסעיף 1, וכוללות בין השאר את המטרות של "אכיפת הדין והרתעה מפני הפרתו", "מימוש זכות הגישה לבית המשפט", "מתן סעד הולם לנפגעים מהפרת הדין" וכן "ניהול יעיל, הוגן וממצה של תביעות".
185. באישור התביעה הייצוגית דן יש כדי להגשים את המטרות האמורות בכללותן.
186. ראשית, יש בהגשת תביעה ייצוגית זו בכדי לתרום משמעותית להרתעתה של המשיבה – ומעוולים כדוגמתה – מלפגוע בצורה חמורה בציבור במקרים כדוגמת המקרה נושא תובענה זו. הצורך בהרתעה מתחזק לאור החשיבות שבמניעת התופעה החמורה של הטעיה ברכיבי המוצר.
187. במיוחד נכונים הדברים עת עשתה המשיבה שימוש מחד בפרסום פרטים מטעים הנהירים לכל הדיוט, אך, מאידך, עשתה שימוש, לכאורה על מנת להקהות את הטעיה, בנתונים בדבר יחידות הלומן, אשר ברי, כי צרכן סביר אינו יכול להבין משמעותם ללא כל הסברים נוספים.
188. שנית, תובענה זו היא הכרחית על מנת לממש את זכאותם לפיצוי של חברי הקבוצה כלפי המשיבה. סכום התביעה דן אין די בו על מנת לתמרץ תובע לפתוח בהליך משפטי מורכב ומסובך כנגד גופים גדולים, במיוחד כדוגמת המשיבה, וראה בהקשר זה את הדברים שנאמרו **בעניין טצת**, בעמ' 784.
189. שלישית, בענייננו, קבוצת התובעים הינה גדולה ביותר ובעלת פיזור גיאוגרפי מקסימלי (למעשה כל שטח מדינת ישראל), וכן, הפגיעה בכל אחד מיחידה, מתבטאת בערכים כספיים שאינם גבוהים.
190. יפים לעניין זה הדברים, אשר נאמרו בת"א 1980/04 **פרמינגר נ' כלל** (לא פורסם), בעמ' 11 לפסק הדין, כדלקמן:

"כאשר מספר התובעים הוא גדול וקשה לזהותם, והסכום קטן, יתקיים בדרך כלל תנאי זה, מכיוון שסביר להניח כי ללא בירור התובענה כך, לא תתברר המחלוקת כלל.

גם כאשר הקבוצה מונה מספר קטן יחסית של תובעים, ייתכן כי הדרך ההוגנת והיעילה להכרעה במחלוקת הינה בדרך התובענה הייצוגית, אם משום שקיים קושי לאתר את התובעים, או אם משום שהתובעים חוששים להגיש תביעה פרטנית, שכן בית המשפט עלול להטיל עליהם הוצאות שונות, או למוחקה בבחינת היותה זוטי דברים."

191. במצב דברים זה בו לא קיימת למעשה אפשרות מעשית של הגשת תביעות פרטניות כנגד המשיבה, הרי שמדיניות שיפוטית ראויה מחייבת את אישור התובענה כתובענה ייצוגית.

192. לעניין הייצוג ההולם, הרי שהמבקש הינו בעל אמצעים כלכליים הנדרשים לשם ניהול ההליך. המבקש ייוצג על-ידי אורן אוזן, אמיר ישראלי ואריאל יום טוביאן, המבטיחים להעמיד לרשות הקבוצה ייצוג משפטי ככל שיידרש על מנת לממש את זכויות החברים בקבוצה כלפי המשיבה.
193. עו"ד ישראלי הינו מייצג עתיר נסיון בתחום התובענות הייצוגיות ובפרט בתחום התובענה הייצוגית הצרכנית; לעו"ד אורן אוזן ניסיון כעו"ד מן המניין במשרד עורכי-הדין ש. הורוביץ ושות'. במסגרת זו עו"ד אורן אוזן נטל חלק בייצוג משפטי בבתי המשפט השונים בסכסוכים מסחריים מורכבים.
194. לעניין דרישת תום-הלב, הרי שתביעה זו הוגשה בתום-לב בידי המבקש אשר נפגע בצורה קשה ממעשיה של המשיבה ומעוניין לזכות בפיצוי המגיע לו וכן לפעול על מנת להרתיע את המשיבה מפני מעשים דומים בעתיד.
195. מן הראוי לציין כי הפסיקה קבעה כללים מקלים לעניין דרישת תום הלב. כך נקבע בבש"א 1440/98 זילברשלאג נ' אל-על (לא פורסם):

"חוסר תום הלב צריך שיתבטא ביסודות שהם על גבול אי החוקיות ונראה שלא די בהתנהגות רשלנית גרידא של התובע בכדי לשלול את תום ליבו."

196. אשר על כן, מתקיימים בענייננו דרישות סעיף 8 לחוק תובענות ייצוגיות ויתר התנאים לפי הדין באשר לאישורה של התובענה דנן כתובענה ייצוגית.

(ה) סיכום

197. תובענה זו – והבקשה לאשרה כייצוגית – עניינן בהטעיה חמורה של חברי קבוצת התובעים, כהגדרתה לעיל, לרכוש מוצרים השונים באופן מהותי מהמפורסם ומהמוצהר על גבי אריזתם. איכותם האמיתית של המוצרים, נושא תובענה זו, בכל הנוגע לעוצמת התאורה שלהן, נופלת עשרות מונים מאיכותם המוצהרת.
198. מהאמור לעיל מתבקש בית המשפט הנכבד לעשות שימוש בסמכותו ולאשר את ניהול התובענה כתובענה כייצוגית, לדון בה ולהכריע בה לטובת המבקש, ולפסוק לטובת המבקש ויתר חברי הקבוצה את הסעדים הבאים, בנוסף על כל סעד אחר שיראה בית המשפט הנכבד לנכון לפסוק, כדלקמן:
- 198.1. להצהיר, כי פרסום האלמנטים המטעים על גבי אריזות הנורות הספיראליות כאמור לעיל, מהווה הטעיה בהתאם להוראות סעיף 2 לחוק הגנת הצרכן.
- 198.2. לפסוק לטובת חברי הקבוצה פיצוי כולל בסך של 18,985,800 ₪, ובכלל זאת:
- 198.2.1. להורות על פסיקת פיצוי בגין הנזק שנגרם למבקש ולקבוצת התובעים בשיעור המהווה את סך ההפרש בין מחיר הנורות הספיראליות לבין ערכן האמיתי (ראש נזק 1), בסך של 7,019,050 ₪;
- 198.2.2. להורות על פסיקת פיצוי בגין הנזקים הלא-ממוניים שנגרמו למבקש ולקבוצת התובעים (ראש נזק 2) בסך של 11,966,750 ₪;
- 198.2.3. לחלופין (לראשי נזק 1 ו-2), להורות על השבת הסכומים ששילמו המבקש וקבוצת התובעים תמורת הנורות הספיראליות בסך של 18,985,800 ₪;
- 198.3. לפסוק פיצוי מיוחד למבקש בגין הטרחה, והסיכון אותו נטל על עצמו למען חברי הקבוצה;

- 198.4. לקבוע, כי סכום הנזק הנתבע ישא הפרשי ריבית והצמדה כחוק החל מיום הגשת בקשה זו ועד יום התשלום בפועל;
- 198.5. להורות על תשלום שכר טרחה לעורכי הדין המייצגים וזאת באחוזים משווי הפיצוי הכולל שייפסק לטובת חברי הקבוצה, והכול בתוספת מע"מ כדין.

אורן אוזן, ע"ד

ב"כ המבקש

חיפה, היום 25 בינואר, 2009.